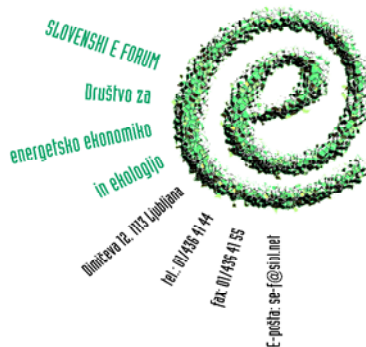

fokus

društvo za sonaraven razvoj

Ljubljana, 8. marec 2005

Minister za okolje in prostor, Janez Podobnik, dr.med.
Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 48, 1000 Ljubljana

v vednost: mag. Radovan Tavzes in dr. Marjan Vežjak

Spoštovani minister Podobnik!

V četrtek, 10. marca 2005, bo na svetu okoljskih ministrov potekala razprava o srednje- in dolgoročnih strategijah EU za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. EU je že nekaj let vodilna sila na področju boja proti spreminjanju podnebja. Sedaj se kot takšna odloča o svojih nadaljnjih korakih na tem področju. Odločitve o srednje- in dolgoročnih strategijah, ki jih trenutno sprejema EU so izjemnega pomena, saj bo od njih odvisno, ne le to, ali bo EU tudi v prihodnje ostala vodilna sila v strateško začrtanem boju proti spreminjanju podnebja, temveč tudi to, kako se bo človeštvo borilo za stabilizacijo podnebja po obdobju, ki ga pokriva Kjotski protokol.

EU si je v letu 1996 zastavila cilj, da 'povprečna globalna temperatura ne sme narasti za več kot 2°C glede na predindustrijsko raven'. Sprememba 2°C glede na predindustrijsko raven pomeni že velike spremembe¹. Številne od teh sprememb bodo prizadele tudi Slovenijo. Po strokovnih ocenah bi se ob dvigu temperature za 2°C in zmanjšanju padavin za 10% za posledico kar na 40% slovenskega ozemlja soočali s sušo in resnimi težavami pri oskrbi z vodo! Zato je v našem interesu, da se aktivno zavzemamo za preprečevanje nadaljnjega spreminjanja podnebja.

Boj proti spreminjanju podnebja je neizogibno povezan s stroški. Slovenija ima kratokorčno oceno stroškov, ki bodo nastali zaradi sprejemanja ukrepov za boj proti spreminjanju podnebja, nima pa izdelane ocene stroškov, ki se jim bomo izognili s pravočasnim ukrepanjem. EU je pred kratkim ocenila, da nam bo aktiven boj proti spreminjanju podnebja prinesel več koristi kot stroškov². Zaključili so, da so **že pri spremembi temperature za 2°C posledice ogromne, ter da je potrebno ukrepati, saj so stroški uprepanja nižji kot koristi, ki nam jih pravočasno ukrepanje nudi**. Kot vedno pa se je EU v tem trenutku ujela v razpravo o tem, kakšne cilje naj si zastavi³. Po podatkih znanstvenikov je potrebno emisije toplogrednih plinov zmanjšati za približno 50% do leta 2050 glede na leto 1990 na globalni ravni, kar pomeni zmanjšanje emisij v razvitih državah za 60-80% do leta 2050⁴. Razprava o tem, ali si zadati cilj o 60-80% zmanjšanju emisij TGP do leta 2050, ali ne, je torej skoraj brezpredmetna. Znanstveno podprto dejstvo je, da bomo edino ob omenjenem cilju lahko dosegli cilj, ki smo si ga že zadali, cilj 2°C. Razprava torej ostaja odprta predvsem na področju srednjeročnih ciljev – ali si zadati cilj za zmanjšanje emisij TGP do leta 2020 ali ne. Po našem mnenju obstaja kar nekaj razlogov za to, da se na ravni EU in na ravni Slovenije sprejme srednjeročni cilj zmanjšanja emisij TGP za 30% do leta 2020 glede na leto 1990⁵.

Zato vas pozivamo, da se zavzamete za uvrstitev ciljev o zmanjšanju emisij TGP za vsaj 30% do leta 2020 ter 60-80% do leta 2050 glede na leto 1990 v strategijo EU. Če bo strategija EU ostala brez omenjenih specifičnih ciljev, bo to pomenilo, da se EU sicer na papirju želi zavedati nevarnosti spreminjanja podnebja, vendar pa delo zmanjševanja emisij prepušča drugim. To bo zmanjšalo kredibilnost EU v pogovorih z državami kot so ZDA, Rusija, Kitajska, Indija itn., kar lahko pomeni celo propad svetovnih naporov za stabilizacijo podnebja.

V kolikor imate kakšna vprašanja o naših argumentih ali pa se želite o naših pogledih na razpravo o srednje- in dolgoročnih strategijah EU za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov še podrobneje pogovoriti pred odhodom na srečanje okoljskih ministrov, nas lahko kontaktirate. Zahvaljujemo se vam za vašo pozornost in vas lepo pozdravljamo!

Lidija Živčič
Fokus društvo za sonaraven razvoj
lidija@focus-ngo.org, tel: 041 291091

Andrej Klemenc
Slovenski E Forum, Društvo za energetska ekonomika in energijo
se-f@siol.net, tel: 01 4364144

---

¹ Pri takšni spremembi temperature je po mnenju znanstvenikov ogroženih skoraj milijarda ljudi zaradi ogroženega dostopa do pitne vode, dodatnih več kot 200 milijonov ljudi pa zaradi povečanega tveganja za lakoto, poplave in malarijo. Ogrožene so tudi ledene plošče na Greenlandiji in Antarktiki, kar pomeni, da je veliko tveganje za to, da zraste gladina morja. Predvidevanja se gibljejo tja do 7 m dviga, kar pomeni izbris držav kot so Bangladeš, Nizozemska in številne otoške države. Že pri zelo majhnem dvigu morske gladine je ogroženih okoli 70 milijonov ljudi samo v Evropi. Dvig temperature že za 1.2°C bi lahko povzročil nekaj stotisoč smrti zaradi vročinskih valov. Ekstremni vremenski pojavi se bodo po mnenju znanstvenikov pojavljali bolj pogosto, pa tudi njihovi učinki bodo močnejši, kar pomeni, da bodo škode zaradi vremenskih ujm vse večje (slabe letine, poplave, suše, toča ipd.). Nadalje se predvideva, da takšna sprememba temperature lahko nepovratno ogrozi pomembne ekosisteme, od antarktičnih do tropskih.

² Po oceni komisije naj bi do leta 2025 kumulativni stroški zmanjšanja emisij za 27% glede na leto 1990 znašali okvirno 0.5% BDP, kar pomeni povprečen letni zaostanek v rasti BDP za 0.03%. Ista analiza ugotavlja, da ukrepi za zmanjšanje emisij TGP vodijo v ustvarjanje delovnih mest, zmanjšujejo stroške bolezni, ki jih povzročajo emisije TGP, zmanjšujejo stroške odprave škod zaradi ekstremnih vremenskih pojavov ter pripomorejo k izvozu učinkovitih tehnologij. Poleg tega analiza poudarja pomembnost zgodnjega ukrepanja, saj naj bi se tako stroški ukrepanja zmanjšali za 60% v letu 2025. Končen zaključek analize je, da so koristi ukrepanja večje kot stroški in da bi bili stroški v primeru, da ne ukrepamo, izredno visoki. Omenjena analiza je bila narejena pri scenariju spremembe za 2°C.

³ Glede na to, da je 'občutljivost' našega planeta relativno težko predvideti, je cilj 2°C težko prevesti v konkretne številke. Emisije toplogrednih plinov, ki jih je človeštvo v zadnjih stoletjih

---

izpustilo v ozračje s sežiganjem fosilnih goriv, industrijskim kmetijstvom in sečnjo velikih gozdov, trenutno dosegajo koncentracijo v ozračju, ki znaša nekaj manj kot 400 ppm. Po znanstvenih poročilih je pri tej koncentraciji verjetnost, da cilj 2°C dosežemo skoraj 90%, kar pomeni, da bi se morala koncentracija TGP stabilizirati na tej ravni. Da bi se koncentracija stabilizirala na tej ravni je po podatkih znanstvenikov potrebno emisije toplogrednih plinov zmanjšati za približno 50% do leta 2050 glede na leto 1990 na globalni ravni, kar pomeni zmanjšanje emisij v razvitih državah za 60-80% do leta 2050.

⁴ Tega se nekatere države že zavedajo. Norveška vlada je pred nekaj tedni naročila raziskavo o tem, kako zmanjšati svoje emisije TGP za 80% do leta 2050.

⁵ Prvi razlog je v tem, da želi EU ostati vodilna na področju boja proti spreminjanju podnebja. Kot takšna si mora zadati resne cilje, saj bi pomanjkanje srednjeročnih ciljev v razpravi z ostalimi svetovnimi silami na tem področju (ZDA, Rusija, Kitajska ipd.) pomenilo, da se EU ne pogaja resno. To bi ogrozilo njen ugled vodilnega akterja na tem področju. Že razprava o tem, ali pokazati resnost napram ostalim državam s postavitvijo kakršnihkoli ciljev, je močno škodila ugledu EU na področju pogajanja o nadaljnjih korakih za preprečevanje podnebnih sprememb.

Naslednji razlog je v tem, da je zmanjševanje emisij TGP velik izziv tako za vlado, kot za gospodarstvo. Prav zaradi slednjega je potrebna določitev vmesnih ciljev, saj se bo gospodarstvo le tako lahko pravočasno in učinkovito prilagajalo zahtevam vlade. Če bo gospodarstvo postavljeno na dejstvo, da mora emisije zmanjšati za 80% v le nekaj letih, bo to neutrpljiv šok.

Da bi dosegli cilj zmanjšanja emisij za 60 – 80% do leta 2050 si je potrebno zadati tudi vmesne cilje. S pomočjo vmesnih ciljev je lažje doseči končni cilj, še posebej če je ta oddaljen kar nekaj desetletij. Doseganje vmesnih ciljev nam lahko pokaže ali smo na pravi poti, pripomore k oblikovanju pravih politik in ukrepov ter zagotovi zanesljivost končnih rezultatov.

Nekatere države naspotujejo vključitvi srednjeročnih ciljev zato, ker je usoda t.i. EU mehurja (EU bubble) še nedorečena. Menimo, da je takšno stališče nepotrebno, saj mora vsaka država prispevati svoj delež k naporu EU za zmanjšanje emisij TGP, ne glede na to, ali je znotraj ali zunaj EU mehurja.

Resnost pri oblikovanju dolgoročne strategije EU je pomembna tudi zato, ker je za učinkovit boj proti spreminjanju podnebja potrebno pritegniti tudi države v razvoju (npr. Indijo, Kitajsko, Brazilijo). Te države bodo v pravičen dogovor verjele le, če bodo prepričane, da EU misli resno in da je v svojih dejanjih odločna. Zato EU potrebuje konkretne srednje- in dolgoročne cilje.